

Christof Bouweraerts

Op 1 december ging Christof Bouweraerts halftijds aan de slag als coördinator van het IPB. Hij stelt zichzelf voor en biedt ook een inkijk in het synodale proces in zijn parochie in Sint-Niklaas dat hij mee begeleidt.

Iets over mezelf

Geboren en getogen in Sint-Niklaas liep ik twaalf jaar school aan het Sint-Jozef-Klein-Seminarie. Daarna vatte ik aan de UGent studies aan in de taal- en letterkunde: Latijn en Grieks. De systematische openbaring van het wetenschappelijke denken bracht al vlug een rusteloze zoektocht op gang, naar God, naar mezelf, naar de relatie tussen geloof en rede, een thema dat me is blijven bezighouden. Die zoektocht voerde me uiteindelijk naar Leuven en naar de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen. Daar zou ik twee masterproeven schrijven over de mystiek van Willem van Saint-Thierry (ca. 1075-1148) en een boeiende tijd beleven op studentenresidentie Leo XIII.

Sinds september 2011 ben ik deeltijds pastoraal werker in wat intussen de 'nieuwe parochie' – zo heet dat in het bisdom Gent – Heilige Nicolaas van Myra in Sint-Niklaas is geworden. In de parochie leg ik me allereerst toe op het organisatorische en coördinerende werk en behartig ik namens de parochieploeg de domeinen catechese en communicatie. In augustus 2016 nam ik m'n intrek in de dekenij van Sint-Niklaas, waar ik samenwoon met vier anderen. We noemen onszelf wel eens 'de oratorianen van Sinnekloas' – de site van de dekenij werd eeuwenlang betrokken door oratorianen van Filip Neri – al is onze 'regel' zeker niet van de strikte observantie: we zijn geen klooster.

Van 2014 tot 2022 combineerde ik die job in de parochie met die van redacteur bij Kerk & Leven, en daarna tot 1 december 2023 bij het eengemaakte Kerk & Leven en Kerknet. De omwentelingen bij Halewijn deden me uiteindelijk beslissen om andere oorden op te zoeken, maar ik blik met veel genoegen terug op m'n klein decennium bij de redactie. Dankzij Transparant hoef ik bij het IPB het schrijven alvast niet te verleren. Bovendien blijf ik op Kerknet verslaan over onze fora en andere initiatieven.

Synodaal op weg in Sint-Niklaas

Ik mag ook iets kwijt over het synodale proces in onze parochie. Vorig werkjaar namen we met de parochieploeg immers het initiatief tot een reflectieproces over de toekomst van de initiatiesacramenten in onze 'nieuwe parochie'. We stelden immers vast dat sommige vormselwerkingen toe zijn aan verjonging of uitbreiding. Wat de pastoraal van de eerste communie betreft, voltrekt zich intussen een geleidelijke verschuiving waarbij de parochie een groter aandeel in de voorbereiding opneemt. Toch is de uitbouw van een parochiaal voorbereidings-

traject nog vrij recent. Doopselcatesewerkingen zijn er wel al langer, maar ook daar dient zich her en der een wissel van de wacht of nood aan uitbreiding aan. Vaak kijken we daarbij naar dezelfde mensen, maar we kunnen hen moeilijk vragen om zowel doopsel-, communie- als vormselcatese te geven, althans niet in de huidige manier van werken. En nog los van het 'personeelsprobleem' kan het geen kwaad om eens te durven reflecteren over een andere aanpak.

Om aan dat gezamenlijke onderscheidingsproces concreet gestalte te geven werd een trajectgroep samengesteld die op geregelde basis zal samenkomen om aan de slag te gaan met de aangereikte methode, gebaseerd op het contemplatieve gesprek. Geen debatten en strategieën dus, maar allereerst aandachtig, biddend luisteren, opmerkzaam voor wat de Heilige Geest – zo mogen we geloven – in de groep bewerkt.

Evenwichten bewaken

Ruim tien catechisten stelden zich kandidaat: zowel doopsel-, eerste communie- en vormselcatesen, maar ook mensen die bezig zijn met huwelijkscatechese en gezinspastoraal, en verbonden met de diverse lokale geloofsgemeenschappen binnen onze parochie. Samen met priester David Willems stuur ik namens de parochieploeg het proces aan. Een gezamenlijke onderscheiding begeleiden vergt evenwel specifieke competenties. Bovendien leek het ons wijs om de begeleiding toe te vertrouwen aan mensen die geen belang hebben bij de uitkomst, om zo de openheid te garanderen. Daarom gaan we in zee met begeleiders van het Platform ignatiaanse spiritualiteit. Met hen bekijken we binnenkort hoe we we het concreet gaan aanpakken.

Een uitdaging daarbij wordt om ervoor te zorgen dat de trajectgroep de nodige 'speelruimte' krijgt om het onderscheidingsproces te doorlopen, maar zonder geïsoleerd te werken van de andere catechisten. Het zal erop aankomen geregeld terug te koppelen naar de bredere groep wat er beweegt in de trajectgroep, op een manier die het onderscheidende karakter van het proces respecteert. Hoe dat alles afloopt? We zullen het zien! In elk geval wordt het een boeiend experiment, een oefening in synodaliteit.

Ignatius en co.

De wakkere lezer heeft het al begrepen, maar ik zal het nog maar even duidelijk bekennen: ik hield aan Leuven ook iets over met Ignatius van Loyola en met de jezuïeten. Een verwtigd mens is er twee waard, moet u maar denken.

transparant

EDITORIAAL

Mijlpalen kleuren ons leven: wat brengt 2024?

Mijlpalen zijn belangrijke gebeurtenissen. Het kan gaan om individuele feiten, vb. iets belangrijks dat je bereikt of dat er gebeurd is in je leven. Het kan ook om een gemeenschappelijk gegeven gaan: een gewichtig feit dat een tijdperk afsluit of waaraan een verloop of ontwikkeling gemeten wordt. Gaat 2023 voor jou, voor ons de geschiedenis in als een jaar met onuitwisbare mijlpalen? Wat zal 2024 brengen?

1963-1981, heel wat jaren met belangrijke mijlpalen

Het voorbije jaar werd ik 60, een belangrijke stap in mijn leven. Ik kreeg het boek 'Mijn eerste 18 jaar. 1963-1981'. Het is een reeks die, afhankelijk van je geboortjaar, de eerste 18 jaar van je leven in beeld brengt. 'Herbeleef je jeugd' is het opzet. Het is een boek voor op de salontafel. Je bladert erin en ontdekt welke belangrijke gebeurtenissen in die jaren komen bovendrijven. Sommige van hen staan in ons collectieve geheugen gegrift. Andere (her)ontdek je. 1963: de speech 'I have a dream' van M. L. King, de moord op J. F. Kennedy. Het is boeiend om doorheen de foto's te zien hoe onze wereld geëvolueerd is. 1964: de coca-colakerstman krijgt zijn definitief uiterlijk. 1965: Eddy Merckx is de beste wielrenner ooit. 1966: ... Vul zelf maar aan.

1965 doet me halthouden. Het boek vermeldt het einde van het Tweede Vaticaans Concilie: op 8 december wordt het afgesloten door paus Paulus VI. We lezen: 'Voortaan is de volkstaal toegestaan in de liturgie. Verder zijn de concilievaders voorstander van democratie en van principiële gewetens- en godsdienstvrijheid. Zij tonen respect voor andere godsdiensten en andere christelijke kerkgenootschappen. Bovendien spreken ze zich uit tegen de kernwapenwedloop.'

2023: welke mijlpalen zullen bovendrijven?

Ondertussen zijn we in 2024 beland. We sloten 2023 af met gemengde gevoelens. Het werd een jaar met (te) veel mijlpalen.

Lieve Wouters schreef op Kerknet de afscheidsbrief van 2023 met als titel 'Ik zie bont en blauw maar ik leef'. Slechts enkele woorden maken duidelijk waarom dat zo is: Godvergeten, oorlog en geweld, klimaatverandering, ... Maar er klonk ook hoop: de eerste synode over synodaliteit en de weg ernaartoe, het jaarrapport van de bisschoppen dat aangeeft dat er ongelooflijk veel goeds gebeurt vanuit de christelijke inspiratie, het grote en kleine engagement van mensen voor elkaar, onze geloofsgemeenschappen die nieuwe wegen zoeken omdat het evangelie – die Blijde Boodschap – de moeite waard is ... *Space for grace*.

We draaiden de bladzijden van 2023 om, met veel schroom, volmoed om beter te doen.

Wat zal 2024 brengen?

Wordt het 'het jaar van de waarheid', zoals we lezen in De Standaard? We organiseerden in december een forum rond politieke liefde, je leest erover op de middenbladzijden. Het zegt veel over onze vooruitblik naar 2024, het jaar van de verkiezingen. Ze zijn belangrijk, we kijken naar onze buurlanden, naar de wereld. We hopen dat we hier in ons land verstandige keuzes maken, vanuit een gezamenlijk visioen! Dat wensen we elkaar en onze (klein)kinderen toe!

We kijken ook vooruit naar oktober, de maand waarin het synodale proces in Rome zijn beslag krijgt: de synode zal zijn eindfase kennen en hopelijk tot blijvende verandering in de wereldwijde Kerk leiden.

Voor het IPB luidt 2024 een nieuwe periode in. Christof Bouweraerts startte als coördinator, een nieuwe voorzitter zal de fakkel overnemen in juni.

Ik wens jullie allen, onze kerkgemeenschap én het IPB een hartverwarmende mijlpaal toe: een periode die wordt afgesloten en tegelijk de start betekent van een nieuw begin, een HOOPVOLLE TOEKOMST!

Welkom 2024, we zijn blij dat je er bent!

Christa Damen
Voorzitter

IPB betuigt haar liefde voor de politiek

Zo'n veertig leden van het forum zakten op de koude zaterdagochtend van 2 december af naar het TPC in Antwerpen voor wat een boeiend en leerrijk forum werd, met het oog op het verkiezingsjaar 2024.

Centraal in dit forum stond een citaat uit paus Franciscus' encycliciek *Fratelli Tutti*: 'Want een individu kan een persoon in nood helpen, maar wanneer hij zich bij anderen aansluit om sociale processen van broederlijkheid en gerechtigheid voor iedereen te creëren, betreedt hij het terrein van de grootste vorm van naastenliefde, de politieke liefde. Het is een kwestie van streven naar een sociale en politieke orde waarvan de ziel de sociale liefde is. Opnieuw roep ik op tot het in eer herstellen van de politiek die een nobele roeping is. Ze is een van de meest waardevolle vormen van naastenliefde, want ze zoekt het algemeen welzijn.'

'Liefde voor politiek is wezenlijk sociaal'

Als eerste spreker kwam theoloog Johan Verstraeten aan het woord. Hij diepte de visie van paus Franciscus uit, maar putte ook uit andere bronnen, waaronder het document *Dans un monde qui change, retrouver le sens du politique* uit 2016 van de bisschoppen in Frankrijk, om duidelijk te maken waarom christenen volgens de sociale leer van de Kerk niet onverschillig kunnen blijven bij de politiek. Sterker nog: in deze tijd waarin wantrouwen in politici, in het politieke bestel en in de democratie zelf oprukken, 'moeten we een verhaal over de liefde voor de politiek vertellen, anders blijft enkel nog een verhaal van ressentiment en haat over'.

Met zijn principe van de politieke liefde gaat paus Franciscus dan ook in tegen tendenzen om het geloof te privatiseren, om enkel maar binnenkerkelijk bezig te zijn en zich verder geen vragen te stellen over structurele oorzaken van onrecht en armoede. Niet kiezen is echter ook kiezen, en wel voor de gevestigde wanorde, wist de Franse filosoof Emmanuel Mounier. Ook Dietrich Bonhoeffer en de belijdende Kerk beseften dat: tijdens de Tweede Wereldoorlog gingen zij radicaal in tegen de collaborerende positie van de Duitse Rijkskerk met haar scherp onderscheid tussen christelijke vroomheid en het vervullen van je burgerplichten. Bij ons is het de liberale ideologie die een illusie van een neutrale staat predikt, waarin het geloof enkel nog in de privésfeer thuishoort.

Filosoof Hannah Arendt beschouwde politiek als een wezenskenmerk van het menselijke handelen, als het samenwerken aan wat ons gemeenschappelijk aanbelangt.

Wanneer politiek zelfs de hoogste vorm van naastenliefde mag heten, dan vereist dat van christenen dat ze zich politiek engageren. Die liefde voor politiek mag echter niet steunen op eigenbelang, maar is wezenlijk sociaal, want 'een roeping om broederlijkheid en solidariteit te stichten'. Politiek engagement begint dan ook bij het geraakt zijn door het leed van mensen dat ons in beweging zet om de samenleving te transformeren. Dat vergt bewuste keuzes en moed.

Daartoe is het aanwenden van macht (politiek in de strikte zin) een zinvol, wellicht noodzakelijk middel, maar enkel door particuliere belangen ondergeschikt te maken aan het algemeen belang. Bovendien mag volgens Johan Verstraeten het belang van het middenveld als een tegenwicht en correctie op het beleid van regeringen niet onderschat worden, ook al zijn middenveldorganisaties vaak afhankelijk van overheidssteun. Engagement in het middenveld mag dan ook zonder meer volwaardig politiek heten.

Politieke liefde is ook een geneesmiddel tegen sociale eenzaamheid - die een voedingsbodem is voor ressentiment en extremisme - en moet gericht zijn op het verbinden en participatief betrekken van mensen, ook van de meest kwetsbaren, wars van betutteling, maar met als uitgangspunt een fundamenteel vertrouwen in mensen als burgers. Dat verbinden van mensen kan echter niet zomaar van bovenaf opgelegd worden, maar moet ook van onderuit gestimuleerd worden. En laat dat nu een wezenlijk onderdeel zijn van de diaconale zending van de Kerk. Daarbij mogen we ons in onze superdiverse samenleving niet laten afschrikken door verschillen tussen mensen, maar kunnen we die net aangrijpen om onze menselijkheid te verdiepen.

Volgens paus Franciscus is diversiteit geen bedreiging, maar een historische kans. In dat verband moeten we kritisch kijken naar de recuperatie van christelijke symbolen vanuit politieke hoek, allereerst als een wapen tegen mensen en groepen met een andere culturele achtergrond, en ons blijven verzetten tegen elke mensonterende ideologie.

Met een citaat van de Tsjechische schrijver, dissident en politicus Vaclav Havel besloot Johan Verstraeten zijn betoog: 'Je moet iets doen omdat het goed is, niet omdat er kans op slagen is.'

Getuigenis Els Van Hoof

De forumleden hadden het niet enkel over politiek en politici, maar luisterden ook naar het getuigenis van iemand die elke dag met politiek bezig is: federaal Kamerlid Els Van Hoof (CD&V), die werd geïnterviewd door Tony De Jans.

Els Van Hoof vertelde hoe haar engagement begint bij en gedragen wordt door de geborgenheid van haar eigen gezin en familie. Van daaruit doet ze, geduldig maar vastberaden, aan politiek. Van haar leermeesters Miet Smet en Reginald Moreels pikte ze gedrevenheid, een gevoel voor gelijkwaardigheid – tussen man en vrouw, tussen Noord en Zuid, tussen de sociale klassen – en het leren vertrekken vanuit de feiten op.

Tijdens de oppositiejaren verliet Els Van Hoof even de politiek, maar bleef ze via de ngo Wereldsolidariteit werken aan verandering in de samenleving. 'Dan weet je weer waarom je aan politiek doet', zei ze. Kortom, politiek is veel meer dan alleen het uitoefenen van mandaten. Bovendien hoeft je als politicus in de strikte zin geen minister te zijn die voortdurend op de beeldbuis komt om impact te hebben. Integendeel, om zaken in beweging te krijgen die er voor de samenleving werkelijk toe doen, heb je net ook nood aan parlementsleden die als verbindende figuren achter de schermen de weg bereiden.

Op sociale media moet je je als politicus hoeden voor de bagger en de echokamers van het grote gelijk, maar in persoonlijke contacten is luisteren naar mensen erg belangrijk. Tegelijk moet een politicus ook durven voorop te lopen en leiding te nemen vanuit het eigen moreel kompas. Dat kan best wat moed vergen. Zo kreeg Van Hoof al meermaals te maken met intimidaties en sterke tegenkanting, bijvoor-

beeld door haar engagement in netelige kwesties op het vlak van buitenlandse politiek. Buitenlands beleid is sowieso al geen populaire job, omdat er weinig electoraal succes mee te oogsten valt. Toch legt Els Van Hoof zich bewust toe op dat thema. Ook met het proberen te beschermen van het meest kwetsbare, allereerst in ethische dossiers, win je geen verkiezingen. Toch mag de christendemocratie die thema's volgens Els Van Hoof niet loslaten.

Panelgesprek

Na de koffiepauze volgde een panelgesprek, waarbij Johan Van der Vloet, hoofdredacteur van Tertio, stellingen voorlegde aan drie forumleden: bisschop Johan Bonny van Antwerpen, Didier Vanderslycke van ORBIT vzw en Paul Vanden Berghe, adviseur zorgvoorzieningen in het bisdom Gent. Ook het publiek mocht op de stellingen reageren, telkens zowel voor als na de inbreng van de panelleden.

Stellingen van het panelgesprek Voer voor persoonlijke reflectie en gesprek met anderen

1. Ik volg de politieke actualiteit van nabij.
2. Christenen vinden bij geen enkele partij hun waarden terug.
3. De bisschoppen zouden een brief moeten schrijven aan de gelovigen over wat er op het spel staat in de komende verkiezingen.
4. Christenen zouden meer actief aan politiek moeten doen om de politieke liefde zoals paus Franciscus die noemt te realiseren.
5. Ik denk dat de financiering van de godsdiensten en het levensbeschouwelijk onderwijs zal afgeschaft worden.
6. We zijn als kerk nog te bang om kritiek te geven op de politici.